

**Norsk samfunns-
medisinsk forening**

DEN NORSKE LEGEFORENING

ÅRSMELDING

1. januar – 31. desember 2024

INNHold

1. Styrets arbeid
2. Spesialitetskomiteen
3. Medlemssituasjon
4. Spesialistutdanningen
5. Grunnutdanning og dialog med universitetene
6. Aktiviteter og representasjonsoppgaver
7. Økonomi

Norsk samfunnsmedisinsk forening (Norsam):

En fagmedisinsk forening i Den norske legeforening

Internett: www.legeforeningen.no/norsam

Postadresse:

Norsk samfunnsmedisinsk forening, Den norske legeforening, Postboks 1152 sentrum, 0107 Oslo

Org.nr. 989 039 989

Bankkonto 2220.14.35572

1. STYRETS ARBEID

1.1 Styrets sammensetning

Styret ble valgt på årsmøte i 2023 har fungert gjennom 2024.

Rolle	Navn
Leder	Aud Marie Tandberg
Nestleder	Guro Steine Letting
Medlem	Karina Koller Løland
Medlem	Tony Elvegaard
Medlem	Hilde Marie Lund
Medlem	Cato Innerdal
Medlem	Glenn Andre Opland

1.2 Styremøter

Styret har hatt månedlige digitale styremøter à en time, til sammen 10 møter. Det er en effektiv arbeidsform som gir kontinuitet i arbeidet. I tillegg har vi hatt to styresamlinger hvor vi har møttes fysisk, i tillegg til årsmøtekurset. Det løpende styrearbeidet foregår via e-post og den digitale plattformen Viva Engage (som har funksjonalitet for dokumentdeling og –arkivering).

Styrets møter i 2024:

Dato	Møte	Sted
10.01.2024	Styremøte	Teams
16.01.2024	Styresamling og møte med spesialitetskomiteen	Legenes hus, Oslo
21.02.2024	Styremøte	Teams
13.03.2024	Styremøte	Teams
16.-17.04.2024	Styresamling og møte med institutt for global helse og samfunnsmedisin	Statsforvalteren i Vestland og UiB
08.05.2024	Styremøte	Teams
12.06.2024	Styremøte	Teams
14.08.2024	Styremøte	Teams
27.08.2024	Fellesmøte Samlis og spesialitetskomiteen	Alta
28.-29.08.2024	Årsmøtekurs	Alta
11.09.2024	Styremøte	Teams
09.10.2024	Styremøte	Teams
20.11.2024	Styremøte	Teams
11.12.2024	Styremøte	Teams

1.3 Administrasjons- og støttefunksjoner

Styreleder holder styret orientert om økonomiske forhold og disponeringer som kan ha konsekvenser for foreningens drift og bærekraft. Sjølyst Regnskap AS leverer økonomi og regnskapstjenester. Revisjon utføres av RSM Norge AS.

Henning Mørland er ansatt i bistilling som kurskoordinator. Stillingen ble opprettet i 2019 og er strategisk for foreningens kursvirksomhet, i første rekke for gjennomføringen av obligatoriske kurs i spesialistutdanningen. Kurskoordinator bidrar i dialogen rundt utvikling av spesialistutdanningen

sammen med Norsam-styret og spesialitetskomiteen i samfunnsmedisin. Foreningen har ikke ansatt merkantilt støttepersonell ut over det som tilligger kurskoordinator-stillingen.

1.4 Høringer og innspill

Norsam har avgitt følgende høringsuttalelser og innspill i 2024:

- Høring – nasjonal veileder for kommunelegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen, Helsedirektoratet.
- Innspill til finanskomiteen i forbindelse med statsbudsjett 2025, møte i regi av Folkehelseforeningen.

1.5 Valgkomite

Valgkomite valgt på årsmøtet i 2023 består av Leif Edvard Muruvik Vonen, Tom B. Sundar og Anne Kveim Lie.

1.6 Fagutvalg for leger i spesialisering

Alle fagmedisinske foreninger skal ha et fagutvalg for leger i spesialisering (Fuxx). Fagutvalget for leger i spesialisering i samfunnsmedisin er Fusam, og styret oppnevner medlemmer til fagutvalget. Matilde Risopatron Berg og Eva Muriel Kibsgaard Nordberg hadde disse vervene i 2024.

2. SPESIALITETSKOMITEEN

Spesialitetskomiteen er et sakkyndig og rådgivende organ for fagstyret i spørsmål som vedrører spesialistutdanning og etterutdanning. Medlemmene i komiteen jobber med faget og utviklingen av utdanningen av spesialister i fagfeltet samfunnsmedisin.

Spesialitetskomiteen i samfunnsmedisin er oppnevnt av Legeforeningens fagstyre og velges for fire år. Fagstyret oppnevner leder og medlemmer av den enkelte spesialitetskomité etter innstilling fra Norsam. Spesialitetskomiteen består av fem medlemmer og tre varamedlemmer. Minst ett medlem skal være ansatt ved universitetsklinikk, fortrinnsvis i akademisk stilling. Ett medlem, med personlig varamedlem, skal være lege i spesialisering (FUSAM). Samtlige må være yrkesaktive i faget. Spesialitetskomiteens funksjonstid starter 1. januar etter oppnevningssåret. Hvert medlem oppnevnes for en periode på 4 år.

Spesialitetskomiteen i samfunnsmedisin hadde i 2024 følgende sammensetning:

Rolle	Navn
Leder	Bettina Caroline Fossberg
Medlem	Inger Marie Sandsmark Fosse
Medlem	Kristian Krogshus
Medlem	Betty Johanne Pettersen
LIS-medlem	Matilde Risopatron Berg
Varamedlem	Kristin Sekse
Varamedlem	Frode Hagen
LIS-varamedlem	Eva Muriel Kibsgaard Nordberg

3. MEDLEMSSITUASJON

Norsam hadde 580 hovedmedlemmer og 193 assosierte medlemmer ved utgangen av 2024. Dette er i år som i fjor en ganske stor økning fra året før.

Av de 580 hovedmedlemmene er 445 yrkesaktive (76,7 %). Dette er i år som i fjor en klar økning både i antallet totalt og i andelen yrkesaktive. 284 av disse er spesialister, men bare 211 av disse er spesialister i samfunnsmedisin (47,4 % av yrkesaktive eller 36,4 % av alle hovedmedlemmer, begge disse andelenene er en økning fra i fjor), mens 161 er ikke-spesialister (36,2 % av yrkesaktive eller 27,8 % av alle hovedmedlemmer, begge disse andelenene er noe redusert).

Medlemsveksten har vært sterkere de seneste årene. Det er en klar vekst i antallet yrkesaktive spesialister, men en noe mindre vekst i antallet ikke-spesialister.

Tallene for spesialistgodkjenninger per år:

2017	27
2018	31
2019	15
2020	28
2021	30
2022	56
2023	40
2024	55

Godkjenningene i 2023 inkluderer også én overføring/konvertering fra Frankrike og én fra Slovenia. Dette er de første overføringene/konverteringene fra EU/EØS siden 2016 da det var én overføring fra Danmark, og den første gangen dette har vært fra Slovenia. Fra Frankrike skjedde dette forrige gang i 1999. Totalt sett har det siden 1999 vært åtte overføringer/konverteringer, hvorav de to nevnte fra Frankrike, to fra Danmark og én fra hvert av landene Sverige, Island, Storbritannia og Slovenia. Men det er altså bare to av disse åtte som er gitt siden 2017, begge i 2023.

Av de 282 nye spesialistgodkjenningene i 2017–24 er det 132 som er medlemmer av Norsam i dag, 98 er medlem av Norsk forening for allmennmedisin (NFA) og 37 er medlem av annen fagmedisinsk forening enn disse to. 15 er ikke medlem av noen fagmedisinsk forening og 10 er ikke medlem av Legeforeningen per i dag.

Av alle over 1000 som har vært godkjente siden spesialiteten ble opprettet i 1984, er det over 170 avdøde og 435 som er pensjonister per i dag, totalt over 605, mens antallet yrkesaktive spesialister under 70 år per i dag er 435 (hvorav 411 i Legeforeningen, hvorav 195 i Norsam og ca 157 i NFA). Andelen yrkesaktive spesialister under 70 år per i dag utgjør dermed omkring 43 % av alle som har vært godkjente spesialister i samfunnsmedisin, mot 40 % i fjor. Det er knapt nok noen annen spesialitet som eksisterer i dag, som har en så lav andel yrkesaktive per i dag av det totale antallet spesialistgodkjenninger som har vært gitt, til tross for at antallet spesialistgodkjenninger per år siden 2012/2017 har vært langt høyere enn i de foregående årene.

I anledning at samfunnsmedisinen rundet 40 år som spesialitet i 2024 er det gledelig å se at dette er en spesialitet i oppsving.

4. SPESIALISTUTDANNINGEN

Det er fortsatt høy aktivitet i spesialistutdanningen i samfunnsmedisin. Som beskrevet under medlemssituasjon ovenfor, er dette helt nødvendig for å motvirke høy andel pensjonister blant spesialistene. Det kan anslås at nærmere 200 leger er i gang med spesialistutdanning i samfunnsmedisin.

I 2024 var det en betydelig økning i antall spesialistgodkjenninger som ble gitt etter (ny) spesialistutdanning og spesialiststruktur som ble innført i 2019. Tabellen viser utvikling for de tre siste årene:

Nye spesialistgodkjenninger	2022	2023	2024
Totalt	56	40	55
Hvorav ny ordning	1	1	15

Det er mulig å søke spesialistgodkjenning etter gammelt regelverk på overgangsordning frem til 31.12.2026.

Norsam har et koordineringsansvar for kurs i spesialistutdanningen. Norsam har etablert samarbeid med FHI, Universitetet i Oslo, Helsetilsynet, Stavanger universitetssjukehus mfl. om gjennomføring av kursene. Det ble gjennomført 23 kurs i spesialistutdanningen i 2024, med Norsam som ansvarlig arrangør for samtlige unntatt et kurs som arrangert på PMU. Spesialistutdanningen inneholder ni kurs, og alle ble arrangert både i vår- og høsthalvåret. Noen kurs ble gjennomført tre ganger i løpet av året. Kursene gjennomføres etter nytt kursformat som en inneholder en digital introduksjon, kursforberedelser individuelt og i grupper før en avsluttende kurssamling over to dager. Læringsaktivitetene er lagt om fra forelesningsbasert til deltakeraktiviserende undervisning. Fordeling og tildeling av kursplasser skjer samordnet og prioriteres ut fra forløp i spesialistutdanningen. Det tilstrebes at alle som er i spesialisering skal få plass på (minst) et kurs i halvåret.

5. GRUNNUTDANNING OG DIALOG MED UNIVERSITETENE

Samfunnsmedisinen som undervisningsfag er ikke synonymt med samfunnsmedisinen som medisinsk fagområde, blant annet inngår også arbeidsmedisin og trygdemedisin i undervisningsfaget.

Samfunnsmedisin som undervisningsfelt er blitt mer aktualisert den senere tiden med globale helseutfordringer som følge av pandemi, klimaendringer og økt sosial ulikhet i helse. Nasjonale føringer som samhandlingsreformen og folkehelseloven har vært med på å aktualisere det samfunnsmedisinske arbeidet. Disse elementene løfter frem systemperspektivet i helse, som står sentralt i samfunnsmedisinen.

Norsam har dialog med fagmiljøene ved landets universiteter om undervisningen i samfunnsmedisin på medisinstudiet. Dette skjer gjennom årlige dialogseminarer med utvalgte læresteder. I 2024 besøkte Norsam-styret institutt for global helse og samfunnsmedisin ved Universitetet i Bergen. Der ble enighet om at Universitetet i Bergen skal etablere et kurstilbud i spesialistutdanningen om global hele (kurs I).

Norsam arbeider for å øke interessen for samfunnsmedisinsk forskning, blant annet gjennom representasjon i Allmennmedisinsk forskningsutvalg (AFU) som tilbyr tidsavgrensede stipend til både allmenn- og samfunnsmedisinske prosjekter i kommunesektoren. Gjennom medlemsmeldinger oppfordres interesserte medlemmer til å søke på disse stipendmidlene som tildeles for 3-6 måneder om gangen.

6. AKTIVITETER OG REPRESENTASJONSOPPGAVER

Norsam har som ambisjon å være representert i nasjonale utvalg, referanse- og arbeidsgrupper som angår vårt fagfelt. Vi erfarer at den styrkede etterspørselen etter samfunnsmedisinsk kompetanse etter pandemien vedvarer. I nasjonale prosjekter og arbeidsgrupper ønsker Norsam, så langt det er mulig, å være representert med sentrale tillitsvalgte.

I perioden 2023-2025 er Norsam representert i Legeforeningens fagstyre ved Leif Edvard Muruvik Vonen. Fagstyret er en sentral premissleverandør for fagbaserte beslutninger som tas i Legeforeningen. Fagstyret har en rådgivende rolle vis-à-vis sentralstyret. For Norsam er det viktig å sikre samfunnsmedisinsk representasjon i Legeforeningens fagstyre.

Tabellen viser sentrale representasjonsoppgaver i 2024:

Legeforeningens landsstyre	Leif Edvard Muruvik Vonen (fagstyret) Eva M. Kibsgaard Nordberg (Fusam)
Legeforeningens faglandsråd	Aud Marie Tandberg (leder) Leif Edvard Muruvik Vonen (Fagstyret) Eva M. Kibsgaard Nordberg (Fusam)
Legeforeningens fagstyre	Leif Edvard Muruvik Vonen
Spesialistutdanning: drift og utvikling	Henning Mørland
Nettsider og medlemsinformasjon	Henning Mørland og Aud Marie Tandberg
Høringsansvarlig (valgt på styreseminar april 2024)	Cato Innerdal
Samfunnsmedisinsk institutt, kontaktperson	Tony M. Elvegaard
Senter for kvalitet i legetjenester (SKIL) styremedlem	Karina Koller Løland
Norsk senter for distriktmedisin (NSDM) senterrådet	Therese Folgerø
Allmennmedisinsk forskningsutvalg (AFU)	Tony M. Elvegaard
NOKLUS kontaktmøte	Karina Koller Løland
Kontaktmøte: Norsk forening for alders- og sykehjemsmedisin	Aud Marie Tandberg
Kontaktmøte: Norsk trygdemedisinsk forening	Tony M. Elvegaard
Primærmedisinsk uke (PMU) Hovedkomite: Styringsgruppe:	Maja Eilertsen og Lars Erik Hansen Aud Marie Tandberg og Guro Letting
Sundvollenseminaret, kurskomite	Tony M. Elvegaard
Helsedirektoratet: Arbeidsgruppe for kommuneoverlegeveilederen	Aud Marie Tandberg
Helsebiblioteket: Referansegruppe for temaside samfunnsmedisin og folkehelse	Aud Marie Tandberg
Folkehelseforeningen: Folkehelseforum, innspill til statsbudsjettet 2025. Innlegg fra Norsam	Hilde Marie Lund
KS debattserie: «grenser for offentlig velferd», paneldebatt	Tony M. Elvegaard

7. ØKONOMI

Resultatregnskapet for 2024 viser et negativt driftsresultat på kr -374 285. Forklaringen til underskuddet var et stort negativt driftsresultat for Primærmedisinsk uke (PMU) i 2024, hvor Norsams andel i PMU Drift utgjorde kr -405 648.

Norsams egen kursvirksomhet viste et regnskapsmessig overskudd på kr 312 617. Til sammenligning var overskuddet på kursvirksomheten kr 582 335 i 2023. Det har vært relativt høy lønns- og prisvekst de senere årene. Norsam har ikke økt utgiftene for kursdeltakerne i samme grad slik at et redusert overskudd av kursdriften er som forventet.

Foreningen har solid økonomi og tåler godt et år med negativt driftsresultat, uten at det er behov for særlige tiltak. Formålskapitalen utgjorde kr 2 867 491 ved utgangen av 2024.

I etterkant av PMU er det innledet drøftinger med de Allmennlegeforeningen (AF), Norsk forening for allmennmedisin (NFA) og Leger i samfunnsmedisinsk arbeid (LSA) om PMUs struktur og driftsmodell. Flere tiltak er aktuelle for å redusere risiko for et tilvarende økonomisk resultat ved senere konferanser. På årsmøtet gis en orientering om PMU som egen sak.

Budsjett for 2025 og 2026 er bygget opp som tidligere år, og legger opp til et beskjedent overskudd.

Norsams fond for fagutvikling (Norsam-fondet, tidligere benevnt utdanningsfondet) ble opprettet 2011 og er hjemlet i foreningens vedtekter (§ 11). Det ble i 2023 utbetalt kr 16 754 fra Norsam-fondet, og ved utgangen av 2024 hadde fondet avsatt kr 560 033 til fagutviklingsformål.